

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 20 września 2022 r.

Pozycja 190

POSTANOWIENIE z dnia 27 lipca 2022 r. Sygn. akt Ts 222/21

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Wojciech Sych,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej A.G. o zbadanie zgodności:

art. 339 § 3 pkt 1 w związku z art. 17 § 1 pkt 6 w związku z art. 124 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, ze zm.) w związku z art. 101 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, ze zm.) w zakresie, w jakim „uzależniają zachowanie terminu do złożenia aktu oskarżenia od jego «fizycznego» wpływu do biura podawczego Sądu w przypadku, gdy akt oskarżenia został nadany w placówce podmiotu zajmującego się doręczaniem korespondencji na terenie Unii Europejskiej”, z art. 45 ust. 1 w związku z art. 31 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

nadać skardze konstytucyjnej dalszy bieg.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 28 sierpnia 2021 r. (data nadania) A.G. (dalej: skarżący) – reprezentowany przez pełnomocnika z wyboru – wystąpił z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego.

Sąd Rejonowy w P. VIII Wydział Karny postanowieniem z 21 stycznia 2021 r. (sygn. akt [...]) umorzył postępowanie w sprawie z oskarżenia prywatnego, złożonego przez skarżącego, z uwagi na brak znamion czynu zabronionego. Podstawą tego orzeczenia był art. 339 § 3 pkt 1 w związku z art. 17 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, ze zm.; obecnie: Dz. U. z 2021 r. poz. 2345, ze zm.; dalej: k.p.k.).

Skarżący złożył zażalenie na to postanowienie.

Postanowieniem z 12 maja 2021 r. (sygn. akt [...]) Sąd Okręgowy w P. Wydział XVII Karny Odwoławczy zmienił zaskarżone rozstrzygnięcie w ten sposób, że jako podstawę prawną umorzenia postępowania wskazał art. 339 § 3 pkt 1 w związku z art. 17 § 1 pkt 6

k.p.k. w związku z art. 101 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, ze zm.; obecnie: Dz. U. z 2021 r. poz. 534, ze zm.; dalej: k.k.).

2. W skardze konstytucyjnej skarżący wniósł o stwierdzenie niezgodności art. 339 § 3 pkt 1 w związku z art. 17 § 1 pkt 6 w związku z art. 124 k.p.k. w związku z art. 101 § 2 k.k. w zakresie, w jakim „uzależniają zachowanie terminu do złożenia aktu oskarżenia od jego «fizycznego» wpływu do biura podawczego Sądu w przypadku, gdy akt oskarżenia został nadany w placówce podmiotu zajmującego się doręczaniem korespondencji na terenie Unii Europejskiej”, z art. 45 ust. 1 w związku z art. 31 Konstytucji.

Zdaniem skarżącego, kwestionowana regulacja wprowadza „ukryte kryterium” w realnym dostępie do sądu, uzależniając go od sytuacji majątkowej i zdrowotnej jednostki. W sposób istotny narusza realny dostęp do sądu dla osób ubogich, chorych czy niepełnosprawnych. Skarżący podkreślił, że omawiane rozwiązanie skutkuje „wprowadzeniem niepewności co do przepisów prawa” – jednostka, która nie może złożyć osobiście w siedzibie sądu pisma inicjującego postępowanie, nie ma pewności, czy dokonanie tej czynności nastąpiło w terminie. Operator pocztowy (Poczta Polska S.A.) w regulaminie świadczenia usług powszechnych z 1 listopada 2016 r. (dalej: regulamin) nie podaje, jakie są przewidywane terminy doręczenia przesyłek pocztowych na terenie kraju.

Prawo do sądu, jak twierdzi skarżący, doznaje na skutek zaskarżonych przepisów jeszcze jednego „ukrytego ograniczenia”, które wynika ze sprawności w doręczeniu przesyłki przez operatora pocztowego. Zgodnie z regulaminem, wadliwe wykonanie usługi pocztowej może mieć miejsce wyłącznie w stosunku do przesyłek priorytetowych (które powinny być doręczone w ciągu 5 dni roboczych). Najtańsza forma przesyłki nierejestrowanej (opłata pocztowa 3,30 zł) w ogóle nie gwarantuje zachowania terminu do zainicjowania postępowania przez stronę, a jedynie dwukrotnie droższa przesyłka rejestrowana priorytetowa (opłata pocztowa 8,90 zł) pozwala zorientować się jednostce co do przewidywanego (ale także – nie gwarantowanego) terminu doręczenia. Dochodzi w ten sposób do ukrytego zróżnicowania sytuacji jednostek pod względem majątkowym. Tymczasem władza państwowa „nie może scedować realizacji gwarancji prawa dostępu do sądu na zewnętrzny podmiot. Operator pocztowy – jako podmiot prywatny bądź spółka Skarbu Państwa – kieruje się bowiem kryteriami ekonomicznymi w zakresie ukształtowania swoich procedur wewnętrznych, które nie są zbieżne z gwarancjami ochrony wolności i praw przewidzianymi w art. 45 ust. 1 Konstytucji” (s. 6 skargi).

3. Prezes Trybunału Konstytucyjnego zarządzeniem z 23 września 2021 r. wezwał skarżącego – na podstawie art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) – do usunięcia braków skargi konstytucyjnej przez: 1) doręczenie oryginalnie podpisanej skargi konstytucyjnej; 2) wskazanie ostatecznego, w rozumieniu art. 79 Konstytucji, orzeczenia, w związku z którym wniesiona została skarga konstytucyjna (wraz z czterema kopiami); 3) doręczenie prawidłowego pełnomocnictwa szczególnego uprawniającego do sporządzenia i wniesienia skargi konstytucyjnej oraz reprezentowania skarżącego przed Trybunałem Konstytucyjnym w odniesieniu do sprawy, w związku z którą złożona została skarga konstytucyjna (wraz z czterema kopiami); 4) podanie i udokumentowanie daty doręczenia ostatecznego orzeczenia wraz z czterema kopiami; 5) poinformowanie, czy od ostatecznego orzeczenia został wniesiony nadzwyczajny środek zaskarżenia (wraz z czterema kopiami); 6) doręczenie odpisów lub kopii poświadczonych za zgodność z oryginałem orzeczeń wydanych w sprawie skarżącego oraz regulaminu.

Skarżący ustosunkował się do powyższego zarządzenia w piśmie z 18 października 2021 r. (data nadania).

4. Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 16 lutego 2022 r. skarżący – na podstawie art. 61 ust. 3 u.o.t.p.TK – został wezwany do usunięcia braku formalnego skargi konstytucyjnej przez doprecyzowanie, w stosunku do których przepisów wymienionych w *petitum* skargi konstytucyjnej domaga się on stwierdzenia niezgodności z Konstytucją (wraz z czterema kopiami).

Skarżący wykonał powyższe zarządzenie w piśmie z 10 marca 2022 r. (data nadania), wskazując, że kwestionuje art. 124 k.p.k. w związku z art. 101 § 2 k.k.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym, podczas którego Trybunał bada, czy odpowiada ona określonym przez prawo wymogom.

2. W skardze konstytucyjnej jako przedmiot zaskarżenia wskazano art. 339 § 3 pkt 1 w związku z art. 17 § 1 pkt 6 w związku z art. 124 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555; obecnie: Dz. U. z 2021 r. poz. 2345, ze zm.; dalej: k.p.k.) w związku z art. 101 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, ze zm.; obecnie: Dz. U. z 2021 r. poz. 534, ze zm.; dalej: k.k.), w zakresie, w jakim „uzależniają zachowanie terminu do złożenia aktu oskarżenia od jego «fizycznego» wpływu do biura podawczego Sądu w przypadku, gdy akt oskarżenia został nadany w placówce podmiotu zajmującego się doręczaniem korespondencji na terenie Unii Europejskiej”.

W piśmie z 10 marca 2022 r. (data nadania) skarżący doprecyzował, że domaga się stwierdzenia niezgodności z Konstytucją art. 124 k.p.k. w związku z art. 101 § 2 k.k.

Przepisy te brzmią następująco.

Art. 124 k.p.k.: „Termin jest zachowany, jeżeli przed jego upływem pismo zostało nadane w placówce podmiotu zajmującego się doręczaniem korespondencji na terenie Unii Europejskiej, w polskim urzędzie konsularnym lub złożone przez żołnierza, z wyjątkiem żołnierza pełniącego terytorialną służbę wojskową dyspozycyjnie, w dowództwie jednostki wojskowej albo przez osobę pozbawioną wolności w administracji odpowiedniego zakładu, a przez członka załogi polskiego statku morskiego – kapitanowi statku”.

Art. 101 § 2 k.k.: „Karalność przestępstwa ściganego z oskarżenia prywatnego ustaje z upływem roku od czasu, gdy pokrzywdzony dowiedział się o osobie sprawcy przestępstwa, nie później jednak niż z upływem 3 lat od czasu jego popełnienia”.

Jako wzorzec kontroli skarżący wskazał art. 45 ust. 1 w związku z art. 31 Konstytucji.

Skarga konstytucyjna została wniesiona na tle sprawy zakończonej postanowieniem Sądu Okręgowego w P. Wydział XVII Karny Odwoławczy z 12 maja 2021 r. (sygn. akt [...]; dalej: postanowienie Sądu Okręgowego), wskazanym przez skarżącego jako ostateczne orzeczenie w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji.

3. Trybunał stwierdza, że analizowana skarga spełnia wymogi formalne, albowiem:

- została sporządzona w imieniu skarżącego przez adwokata (art. 44 ust. 1 u.o.t.p.TK);
- skarżący wyczerpał drogę prawną (art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK), ponieważ postanowienie Sądu Okręgowego jest prawomocne i nie przysługują od niego żadne zwykłe środki zażalenia;

- dochowano ustawowego terminu wniesienia skargi konstytucyjnej (art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK), gdyż odpis wymienionego wyżej postanowienia został doręczony pełnomocni-

kowi skarżącego 24 maja 2021 r., a skarga została wniesiona 20 sierpnia 2021 r. (data nadania);

- określony został przedmiot kontroli (art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK);
- wskazano, które konstytucyjne prawa i wolności oraz w jaki sposób – zdaniem skarżącego – zostały naruszone (art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK);
- przedstawiono uzasadnienie sformułowanych przez skarżącego zarzutów oraz stan faktyczny (art. 53 ust. 1 pkt 3 i 4 u.o.t.p.TK);
- zawiera informacje dotyczące wniesienia nadzwyczajnego środka zaskarżenia oraz wymagane załączniki (art. 53 ust. 1 pkt 5 i 6 oraz ust. 2 u.o.t.p.TK);
- sformułowane przez skarżącego zarzuty nie są oczywiście bezzasadne w rozumieniu art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p.TK.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.